

اصلاحات تخنیکي

و

فعالیت های عملیاتی

انتخابات ولسی جرگه و شورا های ولسوالی

انتخابات

جوزا ۱۳۹۴

فهرست

3.....	مقدمه.....
5.....	اصلاحات کوتاه مدت.....
5..	ارزیابی مجدد مراکزرایدهی.....
6.....	تهیه لست ترایدهندگان.....
7.....	ارتقای ظرفیت.....
11.....	منابع بشری.....
12.....	استفاده بهتر از تکنالوژی.....
15.....	بهبود در طرز العمل های انتخاباتی.....
19.....	کاهش مصارف.....
21.....	هماهنگی میان نهادهای ذیدخل.....
23.....	بهبود در میکانیزم های نظارت انتخاباتی.....
27.....	شناسایی و تعقیب متقلبین و متخلفین انتخاباتی.....
27.....	نقش زنان در انتخابات.....
30.....	اصلاحات درازمدت.....
30.....	توزیع تذکره الکترونیکی.....
32.....	استفاده از احصائیه دقیق.....
33.....	تأمین امنیت.....
33.....	اصلاح قانون.....

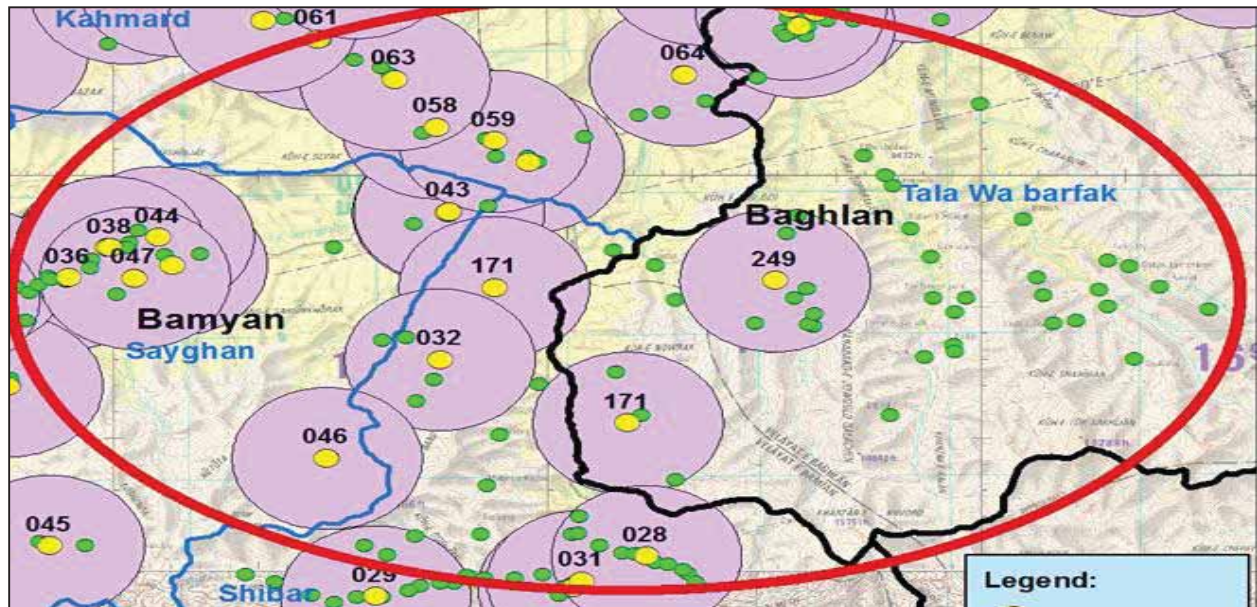
مطابق ماده ۱۵۶ قانون اساسی، کمیسیون مستقل انتخابات اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات و مراجعه به آرای عمومی در کشور را بر عهده دارد. انتخابات و کمیسیون مستقل انتخابات، هر دو، در کشور ما جوان و نوپایند و به شدت نیاز به مراقبت دارند. یک نگاه اجمالی به یک دهه انتخابات و کارکردهای کمیسیون مستقل انتخابات نشان می‌دهد که چه خطرات و تهدیدهایی در کمین انتخابات و کمیسیون انتخابات وجود داشته و کمیسیون مستقل انتخابات چگونه توانسته است راه خود را از میان این همه خطرات به سوی کمال و پختگی دنبال نماید. مطالعه دقیق انتخابات‌های یک دهه گذشته کشور دو نکته را به عیان روشن می‌سازد: نخست اینکه همه انتخابات‌ها با تقلب همراه بوده است؛ نکته دوم این است که هر انتخابات از انتخابات دوره قبل شفافتر بوده است. البته، در سال‌های اول که مردم با انتخابات آشنایی کمتری داشتند، تقلبها کمتر آشکار می‌شد و در نتیجه سروصدا و جنجال کمتری را به دنبال داشت ولی در سال‌های اخیر با وجود آنکه میزان تقلبها کاهش پیدا کرده است، میزان اعتراضها افزایش یافته است.

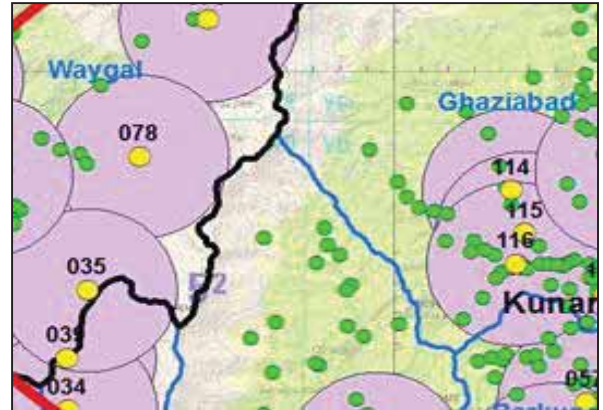
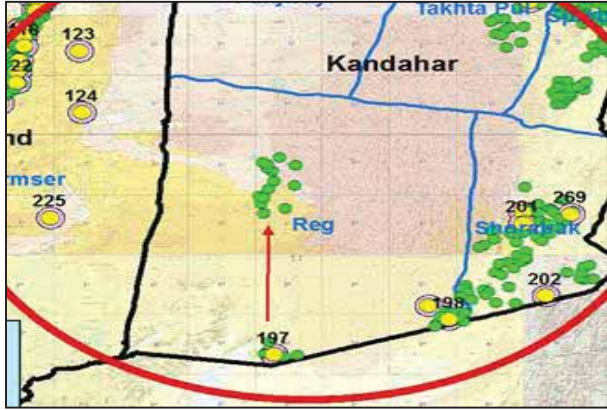
قابل یادآوری است که تقلب‌های انتخاباتی تنها توسط کارمندان کمیسیون انجام نمی‌گیرد بلکه عوامل بسیار زیادی در داخل و خارج از کمیسیون وجود دارند که باعث تقلب می‌شوند. به عنوان مثال، فقدان امنیت کافی، وضعیت آنومیک (Anomic) و بی‌قانونی ناشی از بحران‌های طولانی حاکم بر کشور، نداشتن تذکره قابل اعتماد (به عنوان مثال، تذکره الکترونیکی)، فقدان آمار دقیق، و قانون شکنی تعدادی از کارمندان کمیسیون از عوامل مهم تقلبات انتخاباتی به شمار می‌رود. گرچه تقلب انتخاباتی تقریباً در همه کشورها کم و بیش وجود دارد ولی با توجه به عوامل یادشده در کشور ما، تقلبات انتخاباتی در طی سال‌های گذشته در افغانستان زیاد بوده است که کمیسیون مستقل انتخابات، حکومت و مردم افغانستان همگی باید تلاش کنند تا هرکدام به سهم خویش در کاهش این معضله کمک نمایند.

هرگونه طرحی برای اصلاحات امور انتخاباتی و کاهش تقلبات باید زمان را در نظر بگیرد. به لحاظ زمانی، طرح‌های اصلاحی می‌تواند به کوتاه مدت و بلندمدت تقسیم گردد. اصلاحات کوتاه مدت عمدتاً شامل اصلاحات تخنیکی می‌شود که به کمیسیون کمک می‌نماید تا بتواند با اطمینان بیشتر به سوی انتخابات پارلمانی برود، در حالی که اصلاحات دراز مدت شامل اصلاحاتی در قانون انتخابات می‌گردد که بعد از انتخابات پارلمانی امکان‌پذیر خواهد بود. این طرح، تنها اصلاحات کوتاه مدت را در نظر دارد و اقدامات اصلاحی دراز مدت را تنها در حد فهرست مطرح می‌کند.

1.1 - ارزیابی مجدد مراکز رایدهی

دسترسی به مراکز رایدهی حق مسلم مردم است که باید از طرف کمیسیون فراهم گردد. در اولین انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۰۴ با در نظر داشت تعداد ثبت نام کنندگان و مراکز رای که برای ثبت نام رایدهندگان در سراسر کشور ایجاد گردیده بود، حدود ۵۰۰۰ مرکز رایدهی ایجاد شد و در انتخابات بعدی در تعداد این مراکز تغییرات بوجود آمد. قبل از برگزاری انتخابات سال ۲۰۱۴ ارزیابی مجدد مراکز رایدهی با استفاده از سیستم GIS انجام شد و در نتیجه یک سلسله تغییرات در موقعیت مراکز، حذف یا مدغم شدن آنها به یکدیگر و ایجاد تعدادی مراکز جدید، صورت گرفت. موجودیت مراکز رایدهی در خانه های شخصی بعضی افراد از جمله چالش های عمده بودند که در نتیجه این ارزیابی رفع گردید. با وجود این، برخی از مشکلات هنوز وجود دارد که مهم ترین آنها عبارتند از: الف) توزیع نامناسب مراکز در برخی از مناطق؛ ب) فاصله زیاد برخی از دهات با مراکز رایدهی؛ ج) عدم انطباق مراکز و محلات رایدهی با آمار رسمی کشور.

با توجه به مشکلات فوق‌الذکر، کمیسیون برای انتخابات آینده مراکز رایدهی را مجدداً ارزیابی می‌نماید. این ارزیابی باید مطابق با احصائیه دقیق نفوس افغانستان صورت گیرد اما متأسفانه در ده سال اخیر هیچ نوع نفوس‌شماری دقیق با توجه به تفکیک نفوس هر ولایت وجود نداشته که این معضله باعث به میان آمدن مشکلات زیادی گردیده است. بنابر کمیسیون ناگزیر است تا ارزیابی مراکز رایدهی را مطابق قانون با در نظر داشت احصائیه رسمی کشور آغاز نموده و تعداد صندوق‌های رایدهی را مطابق به جمعیت رسمی در سراسر کشور توزیع نماید. ارزیابی مراکز طبق یک طرز‌العمل مشخص با در نظر داشت معیارات از قبل وضع شده صورت می‌گیرد.

1.2 - تهیه لست رایدهندگان

یکی از معیارات پذیرفته شده برای برگزاری انتخابات شفاف و عاری از تقلب موجودیت لست رایدهندگان است. لست رایدهندگان، علاوه بر تأمین شفافیت، موجب کاهش مصارف انتخابات نیز می‌گردد. علیرغم اهمیت قابل توجهی که لست رایدهندگان دارد، به دلیل فقدان تذکره الکترونیکی، عدم احصائیه دقیق نفوس، وضعیت خراب امنیتی، کمیسیون مستقل انتخابات تاکنون نتوانسته است لست رایدهندگان را تهیه نماید. فقدان لست رایدهندگان در انتخابات‌های قبلی همواره موجب چالش‌های انتخاباتی می‌گردید. به عنوان مثال:

- به دلیل عدم ارتباط رایدهندگان به یک مرکز مشخص رایدهی، یک رایدهنده میتواند درعین مرکز یا مراکز دیگر رایدهی بیشتر از یکبار رای بدهد.
- تعداد دقیق رایدهنگانی که باید به یک مرکزرایدهی مراجعه نمایند مشخص نبود و از اینرو، کمیسیون با درنظرداشت احصائیه رایدهندگان انتخابات های قبلی تعداد محلات را دریک مرکز به صورت تخمینی تعیین نموده بود یا محلات و اوراق رایدهی بیش از جمعیت واقعی بود که زمینه تقلب فراهم می‌گردید و یا اوراق رایدهی کمتر از جمعیت بود که باعث تضییع حق رایدهندگان می‌گردید.
- نبودن لست رایدهندگان درانتخابات های قبلی، وازجمله انتخابات سال ۲۰۱۴، باعث بلند رفتن بیش ازحد هزینه انتخاباتی شده بود، چنانچه چاپ ۱۵ میلیون اوراق رای یک مثال عمده این مصارف می‌باشد، درحالیکه سطح اشتراک مردم حداکثر ۸ میلیون نفر بود.

با توجه به مشکلات یادشده، کمیسیون مستقل انتخابات برای تأمین شفافیت انتخابات آینده، تهیه لست رایدهندگان را در اولویت کاری خویش قرار میدهد. درصورتی که لست رایدهندگان تهیه گردد: اولاً، هر رایدهنده به یک مرکز مشخص رایدهی ارتباط داده میشود و در نتیجه، امکان رأی تکراری به شدت کاهش می‌یابد. ثانیاً، هزینه‌های انتخابات تا حد قابل توجهی کاهش می‌یابد چون در این صورت کمیسیون می‌تواند ازطریق عمل‌هایی را طرح و ایجاد مینماید که بر اساس آن نیازمندی های بشری ومادی (کارمندان روز انتخابات، تعداد محلات رایدهی، تعداد اوراق رای وسایر مواد انتخاباتی، مواد آموزشی، ترانسپورت وغیره) به صورت دقیق ارزیابی وتشخیص می‌گردد.

1.3 - ارتقای ظرفیت

نخستین شرط برگزاری یک انتخابات شفاف، داشتن نیروی انسانی مسلکی و متعهد است. با وجود آنکه کمیسیون یک نهاد جوان و نوپا است، تلاش‌های زیادی جهت ظرفیت‌سازی نیروی کاری آن صورت گرفته است. در طی سالهای گذشته برنامه های آموزشی کوتاه مدت

ودراز مدت برای ارتقای سطح دانش و تخصص کارمندان دایمی و موقتی کمیسیون تدویر گردیده است. در همین راستا، زمینه تکمیل تحصیلات عالی برای تعدادی از کارمندان دایمی در پوهنتونهای خصوصی مهیا گردیده است. کمیسیون به منظور رشد بیشتر ظرفیت های کارمندان و اداره اقدامات ذیل را انجام می‌دهد:

• بهبود ظرفیت کارمندان:

برای ارتقای ظرفیت کارمندان کارهای زیر صورت خواهد گرفت:

- پروگرام های ارتقای ظرفیت برای کارمندان کمیسیون: کمیسیون با درسهای آموخته شده از انتخابات قبلی نکات ضعف در اجراءات بخش های مختلف کاری به شمول کارمندان را تشخیص داده و می‌خواهد با اجرای یک طرح جامع آموزشی، برنامه های آموزشی را در کوتاه مدت و دراز مدت برای کارمندان بخشهای مختلف تدویر مینماید تا ظرفیت کارمندان در بخشهای مربوطه ارتقاء یابد. بعضی برنامه های آموزشی مسلکی بخصوص برای کارمندان تخنیکي این اداره در خارج از کشور نیز تدویر می‌گردد.

○ انتقال تجارب همکاران بین المللی به کارمندان

کمیسیون: با وجود آنکه همکاران بین المللی کمیسیون انتخابات را در انتخابات های قبلی به شمول انتخابات سال ۲۰۱۴ از نظر تخنیکي همکاری نموده‌اند، ولی نقش آنان بیشتر شکل مشوره دهی را داشته و به ندرت در جریان عملیات های انتخاباتی همکاری مستقیم داشته‌اند. بنا براین، کمیسیون همکاری مسئولین ایلکت را مجددا ارزیابی نموده و تدابیری را روی دست خواهد گرفت تا تجارب آنها به شکل موثر به همکاران داخلی شان بخصوص بخشهای مالی، تدارکات، منابع بشری، تکنالوژی معلوماتی و مدیریت های انتخاباتی، انتقال یابد تا در آینده کارمندان کمیسیون توانایی انجام اموری را که توسط مشاوران بین المللی پیش برده می‌شد، پیدا کنند.

• بهبود ظرفیت سازمانی و زیربنایی :

برای آنکه ظرفیت سازمانی کمیسیون مستقل انتخابات ارتقا یابد، کمیسیون در مدیریت سازمانی خویش مطابق قانون

انتخابات و قانون تشکیل وظایف و صلاحیت‌های کمیسیون مستقل انتخابات، تجدید نظر می‌نماید. در همین راستا، در ارتباطات بین کمیسیون و دارالانشاء، ارتباط بین ریاست های مختلف دارالانشاء، ارتباط بین دفتر مرکزی و ولایات، ارتباط بین دارالانشاء و ایلیکت تجدید نظرهای صورت خواهد گرفت و هرگونه تداخل کاری و ابهامات کاری اصلاح خواهد گردید.

- **بهبود مدیریت معلومات:** کمیسیون انتخابات به منظور حفظ اسناد و مدارک انتخاباتی داری یک آرشیف مجهز می‌باشد که اسناد و مدارک انتخابات های قبلی به صورت سافت و فیزیکی حفظ گردیده اند ، حفظ

- اسناد مطابق طرز العمل مشخص صورت می‌گیرد، دسترسی به معلومات موجود محدود به کارمندان دفتر مرکزی می‌باشد، کمیسیون در آینده طرح ها و میکانیزمهای را در نظر می‌گیرد تا برای استفاده از اسناد و مدارک انتخاباتی قابلیت دسترسی کارمندان ولایات و همچنان نهادهای دخیل را تسهیل بخشد. علاوهً کمیسیون به منظور حصول اطمینان از اینکه تمامی معلومات ، اسناد و مدارک استفاده شده در انتخابات قبلی به بهترین شکل آن حفظ و به عنوان بهترین ماخذ در انتخابات های آینده استفاده شده بتواند یک کتاب خالص از تمامی فعالیت های عملیاتی انتخابات و طرز العمل های استفاده شده را که شامل تمام اسناد و مدارک استفاده شده انتخابات سال ۲۰۱۴ می‌باشد به هر دولسان ملی کشور ولسان انگلیسی آماده مینماید.

- **اعمار زیر بناها:** کمیسیون برای پیشبرد فعالیت های عملیاتی انتخابات در سطح ولایات به دفاتر، گدام ها و استحکامات امنیتی مجهز نیازمند است تا از یک طرف فعالیت های انتخاباتی به شکل درست انجام شده بتوانند و از سوی دیگر از مصارف بلند که به اثر پرداخت کرایه آنها هزینه می‌گردد ، جلوگیری گردد. کمیسیون قبل از برگزاری هر انتخابات در این زمینه با یک سلسله چالش های جدی مواجه می‌باشد ، چنانچه در بعضی ولایات دریافت یک دفتری که ظرفیت پیشبرد یک روند وسیع عملیات انتخاباتی را داشته باشد هم از نظر موقعیت و از هم نظر امنیتی مشکلات وجود داشت ، همچنان دریافت گدام های وسیع و مصون برای حفظ مواد حساس

و غیرحساس انتخاباتی که باید نزدیک دفاتر ولایتی و در تحت کنترل آنها قرار می‌داشت از جمله مشکلات عمده دیگر بود ، علاوه بر مصارف استحکامات امنیتی برای دفاتر کرایه‌ای که در هر انتخابات صورت می‌گیرد یک چالش عمده برای کمیسیون است.

بدین منظور کمیسیون برای اعمار زیربناهای دائمی در سطح ولایات از قبل اقدام نموده و در پلانهای آینده خویش در نظر دارد تا با همکاری حکومت و نهادهای تمویل کننده بین المللی اعمار این زیربناها را در تمام ولایات ادامه دهد. تا حال اعمار ۶ دفتر ولایتی و گدام های آنها تکمیل و مورد بهره برداری قرار گرفته است ، یک ولایت تحت اعمار قرار دارد و متباقی ولایات یا اسناد زمین شان تحت طی مراحل است و یا هنوز زمین دریافت ننموده اند.

مرکز ملی جمع آوری نتایج که مجهز با وسایل پیشرفته تخنیکی میباشد در دفتر مرکزی کمیسیون موقعیت دارد، این مرکز گنجایش حدود بیشتر از ۱۲۰ تن را در یک زمان برای اجرای فعالیت های عملیاتی دارد ، این مرکز اساساً بحیث مرکز رسانه ها در انتخابات سال ۲۰۰۵ مورد استفاده قرار میگرفت ولی از انتخابات سال ۲۰۰۹ تا حال بحیث مرکز ملی جمع آوری نتایج استفاده میگردد. این مرکز برای طی مراحل نتایج انتخابات و همچنان درج فورمه های ثبت نام رای دهندگان مورد استفاده قرار میگیرد. تجارب نشان میدهد که این مرکز برای جمع آوری نتایج یک مرکز معیاری نمیباشد چنانچه عدم موجودیت یک آرشیف مجهز، عدم موجودیت ساحه مصون برای سرورها از جمله موارد عمده مشکلات این مرکز میباشد، با در نظر داشت اینکه موجودیت یک مرکز معیاری یک نیاز مبرم برای انتخاباتی های آینده است ، کمیسیون برای ایجاد این مرکز همکاری های حکومت و تمویل کنندگان بین المللی را ضرورت دارد.

• تکمیل نمودن بست های خالی شامل تشکیل دایمی

برای برگزاری و مدیریت بهتر روندهای انتخاباتی موجودیت یک نهاد دایمی برگزار کننده انتخابات با تشکیلاتی دایمی یک ضرورت مبرم است .

کمیسیون مستقل انتخابات به عنوان یک نهاد دایمی در تشکیل دولت افغانستان شامل میباشد و

مانند سایر ادارت کشور دو سال قبل شامل سیستم رتب جدید معاشات گردید که در نتیجه درساختارهای بعضی ریاست ها وتشکیلات آنها تغییرات بوجود آمد، ، کمیسیون به نسبت مصروفیت های عملیاتی انتخابات سال ۲۰۱۴ تطبیق سیستم رتب جدید معاشات را به صورت تدریجی آغاز نموده است ، تشکیل منظور شده فعلی کمیسیون ۴۶۵ کارمند میباشد ولی درحدود ۲۰۰ بست دایمی آن تا حال خالی است ، کمیسیون بعد ازختم عملیات انتخاباتی فرصت های مناسبی برای تکمیل نمودن این بست ها داشت اما بنابر فرمان رئیس جمهور مبنی برمعطل قراردادن تقرری ها در ادارات دولتی این بست ها هنوز هم خالی است . کارمندان دایمی نقش مهمی را در مدیریت روندهای انتخاباتی میداشته باشند ، تاخیردر تکمیل نمودن این بست ها میتواند چالش های را برای انتخابات آینده بوجود آورد ، زیرا فرصت کافی برای آموزش این کارمندان وجود نداشته وهمچنان از نظر اقتصادی هزینه انتخابات با پرداخت معاشات برای کارمندان موقت که باید به عوض آنها کار نمایند ، بلند میرود.

• تجدید پالیسی و طرزالعمل استخدام کارمندان موقت .

استخدام کارمندان موقت یکی از اموری است که تاثیر مستقیم برشفافیت روندهای انتخاباتی دارد. کمیسیون درانتخابات قبلی با موجودیت یک طرزالعمل مشخص کارمندان موقت را استخدام نمود، ولی با وجود این، دراستخدام کارمندان یک سلسله چالشها وجود داشت. عدم استخدام کارمندان شایسته ومتعهد ازجمله چالشهای عمده بود که کمیسیون با آن مواجه بود ونتیجتاً درتطبیق طرزالعمل های انتخاباتی اشتباهاتی توسط آنها صورت گرفته بود که شفافیت روند انتخابات را

متاثر ساخت. جهت بهبود امور، کمیسیون در این زمینه کارهای زیر را انجام خواهد داد:

- **تجدید نظر در طرزالعمل استخدام:** کمیسیون در طرزالعمل استخدام کارمندان تجدید نظر مینماید. در این طرزالعمل به موضوعاتی چون وقت کافی برای اعلان بست ها، وقت کافی برای اخذ امتحان و مصاحبه با درخواست کنندگان، توجه بیشتر صورت میگیرد. کمیسیون سعی خواهد کرد تا افراد مطابق شایستگی شان به عنوان کارمندان انتخابات استخدام گردند و شفافیت در استخدام کارمندان در نظر گرفته شود.
- **تقویت نظارت از استخدام کارمندان:** کمیسیون در انتخابات قبلی برای نهادهای جامعه مدنی، کمیسیون حقوق بشروینا در سطح ولایات اجازه داده بود تا از استخدام کارمندان نظارت نمایند، به منظور شفافیت بیشتر در استخدام کارمندان بخصوص ناظمین ساحوی، مبلغین آگاهی عامه و کارمندان کلیدی روز رایدی، کمیسیون طرزالعملی را وضع مینماید تا ناظرین و مشاهدین از جریان استخدام کارمندان در تمام سطوح به صورت وسیع نظارت نموده بتوانند.

1.5 - استفاده بهتر از تکنالوژی

استفاده از تکنالوژی بر علاوه اینکه سرعت ودقت کار را بیشتر میسازد، در تضمین شفافیت روند انتخابات نیز کمک زیادی می-نماید. کمیسیون در انتخابات قبلی در بخش های مختلف از تکنالوژی مدرن استفاده وسیع نمود. بانکهای معلوماتی در بخشهای ردیابی مواد انتخاباتی، حصول مواد انتخاباتی در سطح ولایات، راپور روز رایدی، درج نتایج در مرکز ملی نتایج وپروسه تفتیش سراسری از جمله مواردی بودند که بر موثریت و مثریت فعالیت های انتخاباتی افزود.

کمیسیون برای انتخابات آینده اقدامات ذیل را برای استفاده موثر از تکنالوژی عملی می-نماید:

- **استفاده از بانک معلوماتی جهت استخدام کارمندان:** بانک معلوماتی کاربرد های زیادی برای بهبود امور انتخابات و کاهش تقلبهای انتخاباتی دارد که برخی از مهمترین آنها عبارتند از:

- **تهیه شارت لیست با استفاده از بانک معلوماتی:**
ناظمین ساحوی از جمله کارمندان کلیدی انتخابات هستند که در استخدام آنها باید دقت لازم صورت گیرد. کمیسیون به منظور حصول اطمینان از اینکه افراد شایسته به حیث ناظمین ساحوی استخدام می‌گردند، یک سلسله معیارات مشخص را وضع مینماید که در آن درجه تحصیل، تجربه کاری، توازن جنسیتی و ترکیب متناسب قومی در نظر گرفته می‌شود. شارت لیست از طریق بانک معلوماتی و بر اساس این معیارها تهیه خواهد شد. قابل ذکر است که بانک اطلاعاتی از کسانی تهیه می‌شود که بعد از اعلام کمیسیون، به دفاتر مرکزی و ولایتی کمیسیون تقاضای کار می‌دهند.

- **تهیه لست سیاه و جلوگیری از استخدام آنان:** کمیسیون لست اسامی و شماره تذکره تمامی کارمندان را که در انتخابات‌های قبلی در تقلبات و تخلفات انتخاباتی دست داشته و از جانب کمیسیون شکایات شامل لیست سیاه گردیده اند، شامل دیتابیس می‌سازد تا از استخدام آنان به حیث کارمندان انتخابات جلوگیری گردد. کمیسیون با طرح میکانیزمهای کنترولی، از جمله چک و بررسی شماره های تذکره آنان در سطح دفتر مرکزی و ولایات از استخدام این افراد جلوگیری مینماید.

- **شناسایی متقلبین و متخلفین انتخاباتی:** با استفاده از اطلاعات کارمندان در بانک معلوماتی، کسانی که در تقلبها و تخلفهای انتخاباتی دست داشته اند، قابل پیگیری هستند و کمیسیون می‌تواند آنها را به راحتی شناسایی نموده و به مراجع عدلی و قضائی معرفی نمایند.

- **ثبت نام کاندیدان در مرکز و ولایات با استفاده از نرم-افزار مخصوص**

ثبت نام کاندیدان یکی از مراحل مهم انتخاباتی است که باید در آن دقت صورت گرفته و سهولت های لازم برای ثبت نام کاندیدان مهیا گردد. ثبت نام کاندیدان در انتخابات قبلی در سطح دفاتر ولایتی با حضور فزینی خود کاندیدان و ارائه

اسناد شان صورت می‌گرفت و معلومات لازم در حضور داشت ایشان ثبت دیتابیس می‌گردید.

کمیسیون برای ایجاد سهولت های بیشتر برای کاندیدان بخصوص بلند بردن سطح مشارکت زنان بحیث کاندیدان انتخاباتی طرزالعملی را طرح مینماید که به اساس آن کاندیدان در هر گوشه وکنارکشور بدون مراجعه به دفاترولایتی کمیسیون از طریق آنلاین ثبت نام نمایند. علاوهً سهولت های ثبت نام در سطح دفاتر ولایتی نیز مهیا میباشد تا آنعده از کاندیدانی که امکانات انترنیت ندارند ویا مشکل در ثبت نام به صورت آنلاین دارند، استفاده کرده بتوانند. کمیسیون سعی مینماید تا دیتابیس ثبت نام کاندیدان ساده باشد تا همه بتوانند به آسانی از آن استفاده نمایند. موثریت این روش در این است که فشار کار بالای دفاتر ولایتی که بیشترین مراجعه کنندگان در روز اخیر مراجعه می‌نمایند، کم ساخته می‌شود، بناً احتمال اشتباهات در ثبت نام کاندیدان و مصارف سفر کاندیدان به دفاترولایتی را کاهش می‌دهد.

• بهبود درسیستم ردیابی مواد انتخاباتی

حفظ، نگهداشت، تسلیم‌دهی و تسلیم‌گیری دقیق مواد حساس انتخاباتی برای تضمین شفافیت انتخابات، حیاتی تلقی می‌گردد. کمیسیون در انتخابات قبلی از یک دیتابیس مجهز ردیابی مواد انتخاباتی استفاده نمود، طوریکه هر بسته مواد حساس انتخاباتی (اوراق رای، فورمه نتایج، فورمه لست رای‌دهندگان روز رای‌دهی، و پاکت فورمه نتایج) دارای یک شماره مشخص بود و هر بسته این مواد انتخاباتی با استفاده از بارکود آنها در دیتابیس ردیابی مواد انتخاباتی به یک مرکز مشخص رای‌دهی ارتباط داده می‌شد و بعداً برای مرکز رای‌دهی و ولایت مربوط بسته بندی می‌گردید. تحویل‌گیری فورمه های نتایج وطی مراحل آنها در مرکز ملی نتایج نیز بر اساس همین سیستم صورت گرفت که سهولت و شفافیت بیشتر را در انتخابات تامین نمود.

با وجود این، کمیسیون با استفاده از درسهای آموخته شده از انتخابات قبلی به این نتیجه رسید که در بعضی موارد در ردیابی مواد انتخاباتی اشتباهاتی وجود داشته است. از اینرو، کمیسیون برای انتخابات آینده می‌کانبیستمهایی را

در نظرمی‌گیرد تا این سیستم بیشتر تقویت گردد. برعلاوه ارتباط دادن بسته مواد حساس انتخاباتی به مراکز مشخص رایدهی که قبلاً یادآوری گردید، ژورنال محل نیز شامل بسته مواد حساس انتخاباتی میگردد، همچنین، یک سلسله مواد دیگر از جمله خریطه های محافظتی، صندوق های مواد محل و مرکز رایدهی نیز به مراکز مشخص رایدهی با استفاده از بارکود مشخص آنها ارتباط داده می‌شود. کمیسیون در طرزالعمل نظارت از جریان بسته بندی مواد نیز تجدید نظر می‌نماید تا از بسته بندی دقیق مواد حصول اطمینان گردد.

- **ایجاد سهولت برای ثبت نام ناظرین و مشاهدین به صورت آن لاین جهت اخذ اعتبارنامه:** در انتخابات قبلی ناظرین و مشاهدین اسناد شانرا به صورت فریکی به دفتر مرکزی ویا دفاتر ولایتی کمیسیون غرض اخذ اعتبارنامه ارائه مینمودند ، به منظور بلند بردن مشارکت وسیع ناظرین مشاهدین در روندهای انتخاباتی بخصوص تشویق هر چه بیشتر زنان ، کمیسیون برای سهولت هرچه بیشتر زمینه ثبت نام آنها را به صورت آنلاین مهیا میکند.

1.6 - بهبود در طرزالعمل های انتخاباتی

قوانین، لوایح، طرزالعمل ها و رهنمودهای انتخاباتی اساس فعالیت های کمیسیون مستقل انتخابات را تشکیل میدهند که در تهیه آن باید دقت کامل صورت گیرد تا تدویر یک انتخابات شفاف و قابل قبول با در نظر داشت شرایط و اوضاع کشور، تضمین گردد. به همین دلیل، در گذشته طرزالعمل های خاصی از جانب کمیسیون وضع گردیده بود. در این طرزالعمل ها نقش و مسئولیت های هر کارمند، چگونگی و زمان استفاده از مواد و وسایل و اجرای قدم به قدم فعالیت ها و وضاحت کامل داده شده بودند. در طرزالعمل های انتخاباتی تدابیر خاص تخنیکی برای جلوگیری از سوء استفاده ها و دستبرد در آرای مردم گرفته شده بود که از چند مورد عمده آن میتوان نامبرد:

○ عدم انتقال اوراق رای از یک محل به محل دیگر؛

- لزوم حضور فزیکي هررايدهنده براي رايدهي و داشتن کارت ثبت نام؛
- استفاده از رنگ نشان انگشت وسوراخ نمودن کارت رايدهي براي جلوگيري از رايدهي تکراري؛
- موجوديت معيارات از قبل مشخص شده براي معتبروباطل شناختن اوراق رای و اوراق رای ضایع شده؛
- موجوديت يك سيستم منظم ودقيق تسليمدهي وتسليم گيري مواد انتخاباتي در تمام سطوح؛
- درج آرای کاندیدان در فورمه های نتایج با اعداد وحروف وچسپانندناسکاشتیب امنیتی به روی آنها؛
- درج نتایج به صورت همزمان در ۴ کاپی (برای مرکزملی نتایج، صندوق، نصب در محل و ناظرین).
- گذاشتن فورمه های نتایج به داخل خریطه های محافظتی ومسدود نمودن آن درحضورداشت ناظرین ومشاهدین در محل رايدهي؛
- درج نتایج در مرکزملی نتایج با موجوديت يك طرزالعمل شفاف 7 مرحله‌يي.

تدابیرتخنیکي اتخاذ شده فوق برای جلوگيري از سوء استفاده ها ودستبرد در آرای مردم موثريت خوبی داشتند که برای انتخابات آینده نیز حفظ وتقويت خواهند شد، علاوهً تدابیر ذیل نیز می‌تواند موثريت خوبی را در انتخابات آینده داشته باشند :

• **فورمه نتایج ساده ساخته شده وبه آسانی قابل استفاده باشد:** فورمه های نتایج از جمله مواد حساس انتخاباتي است که با تکميل نمودن آن از تعداد اوراق رای توزیع شده دریک محل حسابدهي صورت گرفته وشفافيت انتخابات را تضمین مینماید، دراین فورمه ها تعداد اوراق رای دریافت شده، اوراق رای باطل ، اوراق رای ضایع شده ، اوراق رای استفاده نشده ، اوراق رای استفاده شده درج میگردد، درانتخابات قبلی در قسمت درج دقیق ارقام ومحاسبه آن توسط کارمندان اشتباهات صورت گرفته بود ، بناً با در نظر داشت سطح سواد کارمندان ، بخش محاسبوی فورمه نتایج (محاسبه آرای معتبر: ۶۰۰ — آرای استفاده نشده — آرای ضایع شده — آرای باطل) که بیشترین اشتباهات در تکميل نمودن

آن صورت گرفته بود حذف می‌گردد تا از اشتباهات احتمالی در تکمیل نمودن فرم‌ها جلوگیری گردد.

• **یک کاپی فرمه نتایج در دفاتر ولایتی حفظ گردد:** در انتخابات قبلی هر فرم‌ه نتایج حاوی چهار کاپی بود که قرار ذیل توزیع می‌گردید:

- کاپی اصل در خریطه محافظتی گذاشته شده و به مرکز ملی جمع آوری نتایج در کابل انتقال می‌گردید.
- یک کاپی در داخل صندوق حاوی اوراق رای گذاشته شده و صندوق مهر و لاک می‌گردد.
- یک کاپی در محل نصب می‌گردد.
- یک کاپی برای یکتا ازنظرین داده می‌شود.

عدم موجودیت یک کاپی از فرم‌ه های نتایج در سطح دفاتر ولایتی باعث آن گردیده بود تا سوءظن

ها در مورد انتقال مصون آراء افزایش یابد.

به منظور دسترسی هرچه بیشتر و همسان ناظرین به روندهای انتخاباتی و حصول اطمینان از انتقال مصون فرم‌ه های نتایج از مراکز رایدهی به دفاتر ولایتی و بعداً به دفتر مرکزی، در صورت امکان تخنیک یک کاپی از فرم‌ه های نتایج تمام محلات به دفاتر ولایتی نیز انتقال مینماید که کاپی این فرم‌ه به زودترین فرصت ممکنه سکن شده و در ویب سایت کمیسیون نشر و همچنان کاپی آن در دفاتر ولایتی نصب می‌گردد، با انجام این کار کاندیدان در مورد صحت بودن راپورهای ناظرین شان از محلات نیز حصول اطمینان خواهند نمود و یا در محلاتی که ناظرین شان حضور نداشتند از نتایج محلات مربوطه اطلاعات ابتدایی را حاصل نموده میتوانند.

• **بهبود در کیفیت مهر و لاک های صندوق ها:** یکی از تدابیر ایمنی مهم به منظور جلوگیری از دستبرد در آرای مردم مهر و لاک نمودن صندوقهای رایدهی در جریان پروسه رایدهی و شمارش و انتقال آنها می‌باشد.

مطابق طرز العمل، صندوقهای رایدهی در شروع رایدهی با مهر و لاکهای پلاستیکی مسدود و در آغاز شمارش دوباره باز و در ختم شمارش دوباره با مهر و لاکهای جدید مسدود می‌گردند.

قفل‌ها اصولاً نباید جز با شکستن یا پاره شدن، باز گردد در حالی که در انتخابات قبلی بعضی از مهرولاکها به آسانی با کشیدن باز می‌شد. کمیسیون با در نظر داشت صعب العبور بودن راه‌های زمینی، انتقالات هوایی و انتقال صندوقها توسط حیوانات، برای انتخابات آینده سعی می‌کند تا مهرولاک‌های تهیه نماید از کیفیت خوب برخوردار بوده و دارای نقص یادشده نباشد.

- **تجدید طرح ژورنال محل:** کمیسیون در انتخابات قبلی برای هر محل یک کتابچه عادی را جهت استفاده به عنوان ژورنال محل اختصاص داده بود که تمامی وقایع عمده در آن درج می‌گردید و این ژورنال بعداً بدخل صندوقهای حاوی اوراق رای به دفاتر ولایتی انتقال داده می‌شد. عدم موجودیت یک طرح معیاری راپوردهی در این ژورنال باعث گردیده بود که بسیاری وقایع مهم روز انتخابات به صورت دقیق درج نگردند، علاوه‌بر آن عدم انتقال آن به مرکز که میتوانست به عنوان اسناد ممد کمیسیون را در بعضی از تصمیم‌گیری‌ها کمک کند، از جمله چالش‌های بود که در روند انتخابات قبلی وجود داشت. کمیسیون به منظور حصول اطمینان از اینکه از هر نوع بی‌نظمی‌های انتخاباتی به سطح هر محل آگاهی حاصل نموده است، روی یک طرح مشخص ژورنال محل کارمی-نماید. مواردی چون اسامی کارمندان محل با شماره موبایل آنها، اسامی ناظرین و مشاهده‌ین با شماره موبایل و شماره کارت اعتباردهی آنها، زمان باز شدن وبسته شدن محل وسایر موارد در ژورنال ثبت می‌گردد. این ژورنال همراه با بسته مواد حساس انتخاباتی یکجا بسته بندی شده و به مرکز مشخص ارسال می‌گردد که در ختم پروسه همراه با فورمه‌های نتایج به مرکز انتقال داده می‌شود.

- **اصلاح اصول رفتار کارمندان انتخابات:** کمیسیون در انتخابات قبلی برای تمام کارمندان اصول رفتار وضع نموده بود که همه کارمندان آنرا امضاء نمودند. کمیسیون با استفاده از درس‌های آموخته شده و به منظور وضاحت بیشتر در مورد نقش، مسئولیت‌ها و جوابدهی کارمندان، در این اصول رفتار تجدید نظر می‌نماید.

- **تجدید نظر در وظایف ناظمین ساحوی و مدیران مراکز رایدهی:** ناظمین ساحوی و مدیران مراکز رایدهی، تطبیق کنندگان اصلی عملیات انتخابات در سطح ولسوالی ها و مراکز رایدهی می‌باشند. استخدام کارمندان روز رایدهی، آموزش آنها و عملیات لوژستیکی روز انتخابات از جمله فعالیت های عمده بود که ناظمین ساحوی انجام دادند. اجرای این سه فعالیت عمده توسط یک تیم از ناظمین ساحوی که متشکل از دوفرد بودند و هر تیم مسئولیت ۲-۷ مرکز رایدهی را داشتند در بعضی جاها باعث ایجاد چالش هایی گردیده بود، چنانچه تاخیر در استخدام کارمندان وعدم آمادگی آنها برای پیشبرد آموزش کارمندان و یا تاخیر در آموزش آنها از موارد عمده این چالش ها بودند. به منظور دقت هرچه بیشتر و حصول اطمینان از اینکه همه فعالیت ها به وقت و زمان آن انجام میشود، کمیسیون طرزالعملی را وضع مینماید تا یک قسمت از فعالیت های ناظمین ساحوی توسط مدیران مراکز انجام شود.

- **بازنگری معیار پذیرش فورمه های نتایج انتخابات و روند تفتیش:** کمیسیون با استفاده از درسهای آموخته شده، در طرزالعمل پذیرش فورمه های نتایج انتخاباتی و معیارات تفتیش آراء تجدید نظر مینماید.

1.7 - کاهش مصارف انتخابات

انتخابات از جمله پرهزینه ترین پروسه ها در اکثریت کشورها میباشد، برگزاری انتخابات های پرهزینه یکبار بلند اقتصادی را بالای حکومت ها میگذارد که در طولانی مدت پایدار بوده نمیتواند، کاهش مصارف انتخابات از هر طریق ممکن باید صورت گیرد.

انتخابات در کشور ما با مقایسه با دیگر کشورها بلندترین هزینه را دارد که علت عمده آن نبود یک لست دقیق رایدهندگان، مشکلات امنیتی، مصارف بلند ترانسپورتی بنابر صعب العبور بودن راهای مواصلاتی، حضور همکاران بین المللی به نسبت عدم تجربه کافی کارمندان، نبود سهولت های لازم برای تهیه مواد انتخاباتی در داخل کشور، عدم موجودیت زیر بناهای مناسب، میباشد. بودیجه انتخابات تاحال از جانب جامعه جهانی مساعدت

میگردد که در طولانی مدت این نوع همکاری ها تداوم پیدا کرده نمیتواند و بودیجه انتخابات باید توسط حکومت تمویل گردد. کمیسیون برای کاهش مصارفات انتخابات در کوتاه مدت و طولانی مدت اقدامات ذیل را مفید میداند:

- **تکمیل نمودن زیربناها:** مصارف کرایه دفاتر ولایتی و گدام ها بلندترین مصارف را داشته است چنانچه مصارف تخمینی یکسال آنها حدود الی یک میلیون دالر میشود، جزئیات بیشتر در این مورد در بخش بهبود ظرفیت سازمانی ذکر گردیده است.

- **تهیه مواد انتخاباتی در داخل کشور:** تهیه مواد انتخاباتی در داخل کشور مصارف انتخابات را به اندازه قابل ملاحظه کاهش میدهد، کمیسیون یک سلسله راهبردهای را در نظر دارد تا مواد انتخاباتی در داخل کشور تهیه شده بتواند، ارزیابی های مقدماتی در مارکیت های داخلی نشان میدهد که بسیاری مواد از جمله قرطاسیه باب مورد ضرورت روز انتخابات، غرفه های رایدهی و چاپ مواد غیر حساس انتخاباتی در داخل کشور امکان پذیر است.

- **استفاده از مواد انتخاباتی قبلی:** کمیسیون اطمینان حاصل مینماید تا از بسیاری مواد انتخاباتی که از انتخابات قبلی باقیمانده است در انتخابات آینده استفاده صورت گیرد، کمیسیون تمامی مواد باقیمانده از انتخابات قبلی را از ولایات به مرکز انتقال داده که دسته بندی و شمارش آنها جریان دارد، علاوه بر این از صندوقهای رایدهی انتخابات گذشته نیز استفاده صورت میگیرد.

- **استفاده از کارمندان دولت بحیث کارمندان انتخابات:** استفاده از کارمندان دولت مصارفات انتخابات را میتواند کاهش دهد که اکثر کشورها آنرا تجربه کرده اند. با در نظر داشت شرایط و وضعیت کشور استفاده از کارمندان دولت هم مزایا و هم نواقص خاص خود را دارد که تا حال در انتخابات های گذشته عملی نشده است، از مزایای عمده آن این است که کارمندان دولت یک آدرس مشخص داشته و در مقابل همه اجراءات میتوانند جوابدهی داشته باشند،

با بلند بودن سطح سواد کارمندان دولتی اشتباهات در تطبیق طرز العمل های انتخاباتی کمتر صورت میگیرد و دیگر اینکه آنها با کسب تجارب کافی در یک انتخابات میتوانند به عنوان کارمندان متجرب در انتخابات های بعدی در برگزاری انتخابات به شکل مسلکی آن نقش موثری را ایفا نمایند. از جمله نواقصات عمده آن اینست که کاندیدان به آسانی میتوانند با آنها جهت زمینه سازی تقلبات ارتباط برقرار نمایند، اخلاص در روندهای کاری خودشان در جریان هر انتخابات متصور است چنانچه حد اقل مدت زمان مصروفیت های انتخاباتی آنها ۸-۱۰ روز میباشد و مورد مهم دیگر اینکه احتمالات نفوذ سطوح رهبری ادارات دولتی در امورات انتخاباتی بیشتر میشود. کمیسیون با در نظر داشت مزایا و نواقص استفاده از کارمندان دولت در طولانی مدت روی طرح ها و میکانیزمهای کار مینماید تا با استفاده از کارمندان دولتی مصارف انتخابات (معاشات کارمندان انتخابات ۸-۹ میلیون دالر هزینه دارد) را کاهش دهد.

1.8 - هماهنگی میان نهاد های ذیدخل

نهادهای مدنی زیادی هستند که به امور انتخاباتی علاقمندند. هماهنگی بیشتر میان کمیسیون مستقل انتخابات و این نهادها میتواند به شفافیت روند انتخابات کمک شایانی نماید. کمیسیون در انتخابات قبلی هماهنگی خوبی را از طریق تدویر جلسات و شریک ساختن معلومات با نهادهای ذیدخل ایجاد کرده بود. کمیسیون به منظور هماهنگی بیشتر در انتخابات آینده، اجراءات ذیل را موثر دانسته و آنرا عملی مینماید:

- **گردهم آیی های مشترک:** دخیل ساختن نهادهای ذیدخل داخلی در تمام بحث ها، از جمله: روند انتخابات، جلوگیری از تقلب و حمایت از ارزشهای دموکراسی، میتواند کمیسیون مستقل انتخابات را در تصمیم گیری هایش کمک نماید. کمیسیون با تدویر جلسات مشترک، نهادهای ذیدخل را با لوايح و طرز العمل های خود آشنا خواهند ساخت.

- **امضای تفاهات نامه:** با امضای تفاهات نامه میان کمیسیون مستقل انتخابات و نهادهای ذیدخل، مسئولیت های طرفین در

روندهای انتخاباتی واضح گردیده و نقش هریک از آنها به صورت واضح و رسمی تعریف میگردد.

• **هماهنگی بیشتر با کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی:**

کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی دو نهادی هستند که مسئولیت برگزاری انتخابات و رسیدگی به اعتراضات و شکایات ناشی از تخطی، تقلب و تخلفات مربوط به امور انتخابات را برعهده دارند. بنا براین، هماهنگی و همکاری بیشتر بین این دو نهاد بر تقویت روندهای انتخاباتی تاثیرگذار خواهد بود.

کمیسیون در انتخابات قبلی با در نظر داشت اینکه کمیسیون شکایات جدیداً تاسیس گردیده بود همکاری و هماهنگی خوبی در بخش های مختلف با آنها داشت، چنانچه فراهم آوری زمینه ایجاد نمایندگی های آنها در ولایات از طریق فراهم آوری خدمات دفتری در دفاتر ولایتی کمیسیون، سهولت های اینترنت و غیره، مواردی بودند که انجام شدند. کمیسیون برای انتخابات آینده اقدامات ذیل را برای بهبود روندهای کاری با کمیسیون شکایات موثر میداند:

- ایجاد دفاتر جداگانه برای کمیسیون شکایات در ولایات از قبل برنامه ریزی گردد، زیرا اکثر دفاتر ولایتی کمیسیون بنابر حجم فعالیت عملیاتی انتخابات ظرفیت ارائه خدمات بیشتر دفتری را ندارند.

- تقویت هماهنگی و همکاری در سطوح رهبری دو کمیسیون و دارالانشای آنها بر موثریت و اعتبار روندهای انتخاباتی تاثیرگذاری مثبت میتواند داشته باشد، بناً هر دو کمیسیون روی میکانیزمهایی کار نمایند تا از طریق تدویر جلسات منظم این هماهنگی ها تقویت گردند.

- برای کاهش مصارف انتخابات، کمیسیون در هماهنگی با کمیسیون شکایات میکانیزمهایی را وضع نماید تا از فرصت ها و امکانات استفاده مشترک صورت گیرد، چنانچه تدویر جلسات مشترک با نهادهای ذیدخل، مدغم شدن بعضی فعالیت های آگاهی دهی، تدویر مشترک برنامه های آموزشی برای رشد ظرفیت کارمندان، استفاده مشترک از مشاورین خارجی از جمله موارد عمده شمرده میشوند.

- **شریک ساختن معلومات:** شریک ساختن معلومات با نهادهای ذیدخل به وقت و زمان معین آن براعتماد نهادهای انتخاباتی به عنوان ادارات مسلکی و بیطرف و برشفافیت روندهای انتخاباتی می‌افزاید. کمیسیون درانتخابات قبلی با استفاده از شیوه‌های متعددی چون تدویر جلسات، ایمیل و وب سایت معلومات لازم را با نهادهای ذیدخل شریک ساخت. کمیسیون درانتخابات آینده بسته های معلوماتی برای روندهای مختلف انتخاباتی را تجدید می‌نماید. همچنین، کمیسیون روی یک طرح جامع درمورد چگونگی شریک ساختن این معلومات با نهادهای ذیدخل نیزکار می‌کند. مهم‌ترین مثال، شریک سازی معلومات مرکز ملی نتایج است. کمیسیون با نصب چندین اسکرین در محل مناسب، زمینه اشتراک معلومات نتایج انتخابات را به طور مستقیم برای رسانه‌ها و نهادهای مدنی فراهم می‌سازد.

1.9 - بهبود در میکانیزم های نظارت انتخاباتی

انتخابات علاوه بر اینکه یک روند سیاسی است، یک روند تخنیکی ولوژستیکی نیز محسوب می‌گردد. برای حصول اطمینان ازاینکه همه فعالیت های عملیاتی به شکل موثر و مطابق طرزالعمل های تصویب شده به وقت و زمان خویش انجام میشود، ضرورت دارد تا میکانیزمهای موثر نظارت و ارزیابی از روند انتخابات، وجود داشته باشد.

بدین منظور، کمیسیون مستقل انتخابات درانتخابات قبلی واحد نظارت و ارزیابی را درتشکیل موقت خویش ایجاد کرد، نظارت ازاستخدام کارمندان دفاترولایتی وناظمین ساحوی، نظارت ازبسته بندی مواد انتخاباتی، نظارت ازروز رایدهی جزء فعالیت های عمده بودند که ازآنها نظارت به عمل آمد. تجارب انتخابات قبلی نشان می‌دهد که دراجرای فعالیت های فوق الذکر یک سلسله مشکلات وجود داشته است. کمیسیون برای انتخابات آینده اقدامات ذیل را نیزموثر می‌داند:

- **تقویت واحد نظارت و ارزیابی:** با توجه به اینکه این واحد درجریان عملیات انتخابات ایجاد گردیده بود، پلانهای

نظارتی آنها جوابگوی نیازمندی های نظارتی فعالیت های مرتبط به انتخابات نبود. به منظور موثریت هرچه بیشتر فعالیت های این واحد، کمیسیون لایحه وظایف و تشکیل فعلی آنها تجدید می نماید. به منظور حصول اطمینان از اینکه تمامی فعالیت های انتخاباتی به صورت دقیق انجام می گیرند و شفافیت کامل در روند انتخابات وجود دارد، کمیسیون طرزالعمل خاص نظارت و ارزیابی را وضع می نماید که در آن نحوه نظارت و ارزیابی، فعالیت هایی که باید نظارت شوند و اولویت های نظارتی، مشخص میشوند.

- **اجازه نظارت از فعالیت های مشخص انتخاباتی کمیسیون توسط نهادهای ذیدخل و خاص:** مساعد ساختن زمینه نظارت برای نهادهای ذیدخل از اجراءات کمیسیون نه تنها شفافیت روند انتخاباتی را تضمین مینماید بلکه برای اجراءات موثر ادارات انتخاباتی نیز کمک می کند. در انتخابات قبلی برای نهادهای جامعه مدنی، کمیسیون حقوق بشر و یوناما زمینه نظارت از استخدام کارمندان در سطح ولایات مساعد گردیده بود، علاوه نظارت از فعالیت های آگاهی عامه و برنامه های آموزشی کارمندان در سطح ولسوالی ها توسط یک نهاد سوم جزء فعالیت هایی بودند که عملی گردید. به منظور تامین شفافیت در روندهای انتخابات آینده کمیسیون سعی مینماید که زمینه نظارت و ارزیابی را برای بعضی نهادهای ذیدخل و یا نهادهای سومی از جریان فعالیت های مشخص انتخاباتی مساعد سازد. استخدام کارمندان، بسته بندی مواد انتخاباتی، آموزشهای انتخاباتی، فعالیت های آگاهی دهی از جمله فعالیت های عمده اند که بامیکانیسمهای خاص تحت پوشش نظارتی قرار میگیرند.

- **ارتباط هر ناظر بیک مرکز رایدهی:** در انتخابات گذشته علیرغم کثرت ناظرین و مشاهدین، آنها به طور متناسب در مراکز رایدهی توزیع نشده بودند به گونه ای که در برخی از مراکز بیش از حد نیاز حضور داشتند و در برخی دیگر، به ویژه مناطق ناامن، اصلاً حضور نداشتند. از اینرو، کمیسیون در نظر دارد که در انتخابات آینده هر ناظر را برای مرکز خاصی ارتباط دهد. در این صورت، شماره مرکز در کارت ناظر ثبت می شود و هر ناظر تنها

در همان مرکز می‌تواند نظارت نماید که شماره اش در کارت ثبت شده است. اسامی ناظرین هر محل در ژورنال محل ثبت می‌گردد تا درمقابل راپور ارائه شده از محل، مسؤل وجوابده باشد.

- **آموزش مشاهدین و ناظرین ارشد توسط کمیسیون:** درسهای آموخته شده از انتخابات قبلی و همچنان راپورهای نهادهای مشاهد بین المللی نشان میدهد که ناظرین و مشاهدین ملی درمورد نقش نظارتی شان، اصول رفتار و طرزالعمل های مربوطه انتخاباتی آگاهی کامل نداشتند، عدم آگاهی آنها باعث گردیده بود که آنها روندهای عادی رایدهی و شمارش را اخلاص نموده وبا مداخله های بی‌مورد درامورات انتخاباتی این روند ملی را در بسیاری از موارد به چالش بکشانند. کمیسیون برای رفع این چالش ها درانتخابات آینده تعدادی از مشاهدین و ناظرین را در زمینه آموزش می‌دهد تا آنها بالترتیب مشاهدین و ناظرین محلی را آموزش دهند. با بهبود درآموزش ناظرین و مشاهدین در گزارش های نظارتی آنها از پروسه های مختلف انتخابات نیز بهبود و مؤثریت بیشتر بعمل می‌آید.

- **بهبود گزارشدهی روز انتخابات:** درانتخابات قبلی کمیسیون درسطح هر ولایت و دفتر مرکزی، مراکز عملیاتی را با حضور داشت نماینده های کلیدی بخش مختلف عملیاتی ایجاد نموده بود تا به سوالات درمورد طرزالعمل های انتخاباتی جواب داده شده وبه تمامی مشکلات وچالش های عملیاتی انتخابات رسیدگی صورت گرفته بتواند، علاوهً ایجاد سیستم منظم تامین ارتباطات ازسطح محلات رایدهی الی دفتر مرکزی مؤثریت خاص خود را درراپوردهی بی نظمی های انتخاباتی ورسیدگی به مشکلات داشت. کمیسیون در نظر دارد که در انتخابات آینده این سیستم گزارشدهی را تقویت نماید تا اخبار بی‌نظمی‌های انتخاباتی به سرعت و دقت به مراجع ذیصلاح کمیسیون گزارش گردد.

- **هماهنگی بهتر با نیروهای امنیتی برای کاهش تقلب :** نیروهای امنیتی به عنوان یکی از نهادهای مؤثر درانتخابات، نقش اساسی را درشفافیت روندهای

انتخاباتی دارند. کمیسیون در انتخابات قبلی هماهنگی و همکاری خوبی بانبروه‌های امنیتی درمورد پلان‌های امنیتی انتخابات داشت. اقدامات ذیل در انتخابات آینده می‌تواند تأثیر زیادی بر تقویت نقش نیروهای امنیتی در کاهش تقلبات انتخاباتی، داشته باشند:

- هماهنگی در برنامه‌های آموزشی به منظور تأکید به بیطرفی نیروهای امنیتی: آموزش نیروهای امنیتی دخیل در روندهای انتخاباتی درمورد نقش و مسئولیت آنها در انتخابات ضرورت مبرم است. در انتخابات قبلی عدم آگاهی نیروهای امنیتی از نقش و مسئولیت‌های آنها سبب ایجاد یک سلسله چالش‌های عمده در روندهای انتخاباتی گردیده بود که برخی از مهم‌ترین آنها عبارتند از: الف) مداخله در تطبیق طرزالعمل‌های رایدهی و شمارش؛ ب) حضور غیرقانونی آنها در داخل محلات رایدهی؛ ج) جمع‌آوری نتایج کاندیدان درختم شمارش از نزد کارمندان؛ د) فشاربالای کارمندان برای ختم سریعتر روند شمارش در بعضی از محلات.

کمیسیون بدین باور است که برای رفع چالش‌های فوق‌الذکر در انتخابات آینده نیروهای امنیتی باید آموزش‌های مختصری را در مورد طرزالعمل‌های رایدهی و شمارش فراگیرند. کمیسیون در طرح طرزالعمل‌های انتخاباتی و رهنمودهای آموزشی مشخص برای نیروهای امنیتی با مسئولین امنیتی و تدویر برنامه‌های آموزشی مسئولین آموزش نیروهای امنیتی در سطح مرکز و ولایات همکاری مینماید. مسئولین آموزش نیروهای امنیتی حصول اطمینان مینمایند که در جریان برنامه‌های آموزشی برای نیروهای امنیتی بر بی‌طرفی آنها تأکید صورت گرفته است.

- امضاء نمودن اصول رفتار توسط نیروهای امنیتی دخیل در انتخابات: جهت حصول اطمینان از حفظ بیطرفی، اجرائات مسلکی، بلند بردن سطح تعهد و مسئولیت‌پذیری نیروهای امنیتی در روندهای انتخاباتی، کمیسیون در هماهنگی با مسئولین امنیتی اصول رفتاری را وضع نموده و همه نیروهای امنیتی دخیل در انتخابات آنرا

امضاء مینمایند، مسئولین امنیتی طرزالعمل مشخصی را در این زمینه باید طرح نمایند.

- **امضای تفاهمنامه های جداگانه با سازمان های شاهد بین المللی :** برای ایجاد مؤثریت و مسؤولیت پذیری بیشتر فی مابین مشاهدین بین المللی در قبال روند انتخابات افغانستان، کمیسیون در نظر دارد تا تفاهمنامه های جدا گانه را با هر نهاد شاهد بین المللی به امضاء برساند، هدف این است که این نهادها یک سلسله تعهدات مشخصی را داشته باشند تا با عملی شدن آن برموثریت فعالیت های نظارتی آنها افزوده شده و ازجانب دیگر ازیافته های آنها برای بهبود روندهای انتخاباتی در آینده استفاده صورت گرفته بتواند.

1.10 - شناسایی و تعقیب متقلبین و متخلفین انتخاباتی

عملکرد نادرست بعضی ازکارمندان یا نهادهای دخیل ویا دخالت نهادها یا افراد غیرمسئول درامورات انتخاباتی شفافیت روندهای انتخاباتی را متاثر میسازد. عدم رعایت اصول رفتار توسط کارمندان انتخابات و سایر نهادهای ذیدخل، عدم تطبیق طرزالعمل های انتخاباتی در بعضی موارد توسط کارمندان انتخابات، مداخله افراد غیرمسئول درامورات انتخاباتی از جمله چالش های عمده انتخابات قبلی محسوب میگردد که نتیجتاً شفافیت روندهای انتخاباتی را در بعضی موارد زیر سوال قرار داده بود. کمیسیون با طرح میکانیزمهای قوی نظارت و گزارشدهی در شناسایی این افراد اقدام نموده و آنها را در محدوده صلاحیت های قانونی خویش مجازات نموده ویا آنها را به نهادهای مسئول عدلی و قضایی معرفی مینماید.

1.11 - نقش زنان در انتخابات

حضور زنان در روندهای انتخاباتی به عنوان کارمند، کاندید ورایدهنده یکی از جمله موارد عمده در انتخابات های معیاری است که اصل عمومیت انتخابات را تضمین مینماید .

کمیسیون درانتخابات قبلی باطرح استراتیژی های جامع زمینه مشارکت زنان را درانتخابات مساعد ساخته بود که ازچند مورد عمده آن یاد آوری میگردد:

- ایجاد محلات جداگانه رایدهی برای زنان که ۴۱ فیصد محلات برای آنها اختصاص داده شده بود.
  - استخدام کارمندان زن برای محلات زنانه واستخدام آنها بحیث ناظمین ساحوی ، مبلغین آگاهی عامه وآموزگاران انتخاباتی .
  - تدویر ورکشاپها و سیمینارها با ملامان ، جوانان وزنان برای بلند بردن سطح آگاهی آنها.
  - ایجاد گروه جندروانتخابات که بیشتر از ۳۰ نهاد داخلی وخارجی درآن عضویت دارد.
  - تهیه ونشرپیامهای مشخص آگاهی دهی برای زنان .
  - پذیرش سطح تحملپذیری ۵۰ فیصد درلست حمایت کنندگان.
  - پرداخت دوباره وجه تضمین کاندیدان شوراهای ولایتی که برنده نگردیده بودند.
  - استخدام مدیران جندر درسطح تمام ولایات.
  - هماهنگی دراستخدام حدود ۱۳۰۰۰ تلاشی کنندگان زن .
- با وجود همه این اقدامات چالش های زیادی فراهم راه مشارکت آنها وجود داشت ، چنانچه عدم دریافت کارمندان زن برای حدود ۲۰۰۰ محلات زنانه ، نبود تعداد کافی ناظرین ومشاهدین زن برای نظارت ازمحلات زنانه ، سطح پائین مشارکت زنان به عنوان رایدهنده بنابرسطح پائین آگاهی آنها ازانتخابات وملحوظات امنیتی ازجمله موارد عمده این چالش ها محسوب میگرددند، کمیسیون برای انتخابات آینده برعلاوه حفظ وتقویت فعالیت های انجام شده فوق، عملی نمودن راهبردهای ذیل را برای بلند بردن سطح مشارکت زنان نیزموثر میداند:

- بهبود هماهنگی با نهادهای حکومتی وغیرحکومتی: کمیسیون در انتخابات قبلی با ایجاد گروه جندر وانتخابات که به صورت ماهوار جلسات شانرا درسطح دفتر مرکزی دایر مینمودند توانسته بود تا همکاری های نهادهای مختلف را درقسمت بلند بردن سطح مشارکت زنان جلب نماید ، چنانچه نهادهای جامعه مدنی یک دیتابیس که شامل لست اززنان درولایات مختلف میگرددید دراختیار کمیسیون قرار داده بود تا ازآنها بحیث کارمندان انتخابات استفاده صورت گیرد.

کمیسیون تلاش مینماید تا گروه جندرو انتخابات بیشتر تقویت شده و هماهنگی های بیشتر بین نهادهای مختلف ایجاد گردد.

- تعداد زنان در تشکیل دایمی کمیسیون در یک سطح پائین (۱۷ فیصد) قرار دارد، سطح پائین این مشارکت در ولایات بیشتر محسوس بوده، چنانچه هیچ زنی در سطح رهبری ولایات حضور ندارد، کمیسیون با همکاری کمیسیون اصلاحات اداری حصول اطمینان مینماید که در بست های خالی باقیمانده شامل تشکیل دایمی تعداد بیشتر زنان را استخدام نمایند تا مطابق استراتیژی انکشاف ملی که ۳۰ فیصد تشکیل موجود باید زنان باشند، تکمیل گردد.

- بهبود در پالیسی های کمیسیون به منظور حصول اطمینان از سهم جندرو در بخشهای مختلف فعالیت های انتخاباتی.
- تعدیلات در مورد بعضی از مواد قانون انتخابات که به عنوان موانع برای مشارکت زنان بحیث کاندید تلقی میگرددند که تفصیلات بیشتر در بخش تعدیلات قانونی ذکر گردیده است.

2.1 - همکاری در توزیع تذکره الکترونیکی

در اصلاحات دراز مدت اقدامات گوناگونی باید صورت گیرد که اهم آنها عبارتند از:

همانگونه که می‌دانیم، امروزه یکی از بدیهی‌ترین لوازم شهروندی این است که هر فرد باید یک سند معتبر تابعیت در اختیار داشته باشد تا هم فرد از مزایا و حقوق آن برخوردار گردد و هم حکومت بتواند کسانی را که در قلمرو سیاسی‌اش زندگی می‌کنند کنترل نماید. قانون توزیع تذکره الکترونیکی به توشیح ریاست جمهوری رسیده و حکومت باید تلاش نماید تا هرچه زودتر آنرا تطبیق نماید تا بدین وسیله یک بخش مهم از مشکلات انتخاباتی حل گردد.

کمیسیون بحیث یکی از نهادهای ذینفع درپروژه توزیع تذکره الکترونیکی همکاری مینماید و اقدامات ذیل را برای تهیه لست رای‌دهندگان موثر میداند:

- ایجاد هماهنگی با نهادهای مسول توزیع تذکره های الکترونیکی تا حصول اطمینان گردد که تمامی معلومات مورد ضرورت برای تهیه لست رای‌دهندگان به صورت دقیق جمع آوری میگردند. یک گروه تخنیکی متشکل از کارمندان وزارت داخله ، کمیسیون انتخابات ، وزارت تکنالوژی معلوماتی ومخابرات و ارگانهای محل روی چگونگی جمع آوری معلومات مورد نیاز برای تهیه لست رای‌دهندگان کار مینمایند ، کمیسیون یک لست از معلومات مورد نیاز را که شامل معلومات شخصی هر رای‌دهنده ، معلومات اداری به شمول کودهای آنها (ولایت ، ولسوالی ، قریه ، ناحیه /گذر) ، نزدیکترین مرکز رایدهی ، محل بودوباش فصلی کوچی ها وغیره موارد را با وزارت داخله شریک نموده است.
- تهیه لست رای‌دهندگان یک روند متدوام بوده که نه تنها درانتخابات های ریاست جمهوری، پارلمانی وشوراهای ولایتی استفاده میگردد بلکه در سایر انتخابات های پیشبینی شده در قانون اساسی کشور چون : انتخابات شوراهای ولسوالی

ها، شاروال ها ، شورای شاروالی و شوراهای قریه نیز استفاده میگردد، بررسی ها تخنیکی نشان میدهد که بعضی چالش های عمده ذیل برای تهیه لست دقیق رایدهندگان وجود دارد که این چالش ها درهماهنگی با نهادهای ذیربط باید حل گردندی

- مرزبندی های بعضی ولسوالی ها دقیق نیست ، ادارات ذیربط نقشه های متفاوت ازسرحدات ولسوالی ها را ارائه مینمایند.

- مرزبندی نواحی شهرها نیزدقیق نیست ، به عنوان مثال یک قسمت زیاد ناحیه ۱۴ شهرکابل شامل ولسوالی پغمان میباشد.

- اکثریت سرکها ، قریه جات وخانه های مردم به صورت دقیق شماره گذاری نشده اند ، عدم استفاده ازکودگذاری درسیستم های تکنالوژی معلوماتی میتواند تهیه معلومات دقیق درمورد لست رایدهندگان را با مشکل مواجه سازد. چالش عمده دیگر این است که تمامی ادارات درسطح کشور ازیک سیستم واحد کودگذاری استفاده نمی نمایند ، حل این معضله نه تنها برای تهیه لست رایدهندگان وفعالیت های انتخاباتی با اهمیت است بلکه برای فعالیت های سایر ادارات نیزحایزاهمیت میباشد.

- درمورد تعداد دقیق قریه جات وسرحدات آنها بین ادارت ذیربط اختلاف نظرهای زیادی وجود دارد.

• طرح یک میکانیزم مشخص توسط کمیسیون ونهادهای مسول توزیع تذکره های الکترونیکی درمورد چگونگی شریک ساختن وتجدید معلومات مربوط به افراد واجد شرایط رایدهی یک ضرورت مبرم است. با درنظرداشت اینکه توزیع تذکره های الکترونیکی وتهیه لست رایدهندگان ازمعلومات جمع آوری شده در بانک معلوماتی تذکره های الکترونیکی برای نهادهای مختلف ذیدخل تجربه جدید میباشد بناً برای جلوگیری ازچالش های احتمالی درآینده گروه های تخنیکی بخش تکنالوژی معلوماتی وزارت مخابرات، وزارت داخله وکمیسیون انتخابات میکانیزمهای را جستجو مینمایند تا معلومات مورد نیاز به صورت دقیق ، مصون وبه وقت وزمان آن دراختیار کمیسیون انتخابات قرار داده شود . کمیسیون

وزارت داخله جهت هماهنگی بیشتر در این زمینه یک تفاهنامه را باهم امضاء مینمایند.

2.2 - استفاده از احصائیه دقیق

آمار دقیق و قابل اعتماد از جمعیت کشور، که معمولاً توسط سرشماری به دست می‌آید، مبنای همه تصمیم‌گیری‌های صحیح و بجا در باره مسایل سیاسی، اجتماعی و اقتصادی می‌باشد. تا زمانی که آمار دقیق و قابل اعتماد از جمعیت کشور وجود نداشته باشد، حکومت نمی‌تواند نظر روشنی در باره نیازهای آموزشی، صحتی و اقتصادی کل جامعه و بخش‌های خاصی از آن داشته باشد. به عنوان مثال، با فرض فقدان آمار قابل اعتماد، اگر حکومتی بخواهد در سال معینی برای دانش‌آموزان کشور کتاب درسی چاپ کند نمی‌تواند تصمیم درستی را اتخاذ نماید، چون که در این صورت حکومت نه از مکاتب موجود اطلاعات دقیق در اختیار دارد و نه از تعداد دانش‌آموزان کشور. طبیعی است که در این صورت، کتابهایی که چاپ می‌شود، یا بیش از حد نیاز دانش‌آموزان خواهد بود و یا کمتر از آن. تنها در صورتی می‌توان متناسب با نیاز جامعه کتاب چاپ و توزیع کرد که هم از تعداد دانش‌آموزان کشور اطلاعات دقیق و قابل اعتمادی در دسترس داشته باشیم و هم از نحوه توزیع آنها در سطح ولایات و ولسوالی‌های کشور. مساله انتخابات دقیقاً همین‌طور است. در صورتی که کمیسیون مستقل انتخابات اطلاعات درستی از تعداد جمعیت واجد شرایط رایدهی کل کشور و حوزه‌های انتخاباتی نداشته باشد، همیشه یا صندوق و اوراق رایدهی کمتر از حد نیاز مردم تهیه و ارسال می‌کند و یا بیشتر، که در هر دو صورت می‌تواند منبعی برای تضییع حق مردم و زمینه‌ی برای تقلب گردد.

همانگونه که می‌دانیم، کشور ما یکی از معدود کشورهایی است که تا هنوز سرشماری کامل و دقیقی در آن صورت نگرفته است. ما یک اداره به نام اداره مرکزی احصائیه داریم که به جای آمار دقیق از جمعیت و ویژگی‌های آن ارائه نماید، هر سال تخمین‌هایی را درباره ویژگی‌های مختلف جمعیت ارائه می‌نماید که این تخمین‌ها از آنجایی که هیچ مبنای دقیق و علمی ندارد، از اعتبار کافی برخوردار نمی‌باشد. از اینرو، کمیسیون مستقل انتخابات گرچه براساس قانون موظف است بر بنیاد احصائیه رسمی

کشور عمل نماید ولی باتوجه به اشکالاتی که در آمار رسمی وجود دارد، دید روشنی از جمعیت کشور ندارد و نمی‌داند که هر ولایت دقیقاً چقدر

جمعیت دارد و چه تعداد ورق رایدهی باید تهیه نماید و در هر ولایت و ولسوالی باید چند صندوق رایدهی ارسال نماید؟ با توجه به این معضل آماری، یا باید از طریق توزیع تذکره الکترونیکی و یا از طریق سرشماری دقیق باید آمار دقیق تهیه شود که در آینده انتخابات‌ها بر اساس آن برگزار گردد.

2.3 - تامین امنیت

امنیت برای فرد و جامعه به هوایی می‌ماند که انسان در آن نفس می‌کشد و زندگی می‌کند. بدون امنیت کافی هیچ کاری در جامعه بدون عیب و نقص انجام نمی‌شود. متأسفانه کشور ما چندین دهه است که از فقدان امنیت لازم رنج می‌برد. این ناامنی باعث گرفتاریهای زیادی برای ملت و کشور ما گردیده است. انتخابات که اساس نظام دموکراتیک موجود ماست، از ناامنی به شدت متاثر بوده است. مردم برای آنکه بتوانند پای صندوقهای رأی حاضر شوند نباید از سوی هیچ شخص یا گروهی تهدید شوند. در همه انتخابات‌هایی که در طی یک دهه گذشته در کشور ما انجام شده، بیش از نیم مردم در حالت ناامنی رأی داده‌اند. ناامنی از سویی باعث کاهش میزان مشارکت رایدهندگان می‌گردد و از سوی دیگر زمینه تقلب را برای کاندیدان و هواداران آنها فراهم می‌سازد. یک نگاه اجمالی به میزان تقلبات در انتخابات‌های گذشته کشور ما به وضوح آشکار می‌سازد که در مناطق ناامن میزان تقلب بیشتر از مناطق امن کشور وجود داشته است. از اینرو، حکومت در ادامه تلاش‌های خود جهت تأمین امنیت کشور، بیش از پیش کوشا باشد تا با تأمین امنیت کشور، زندگی آرام و بدون هراس را برای همه مردم فراهم سازد که در آن صورت انتخابات نیز می‌تواند شفافتر برگزار گردد.

2.4 - اصلاح قانون

مبنای هرگونه عملیات انتخاباتی قانون است. مادامی که قانون انتخابات مشکل داشته باشد، هرگونه تلاش برای کاهش تقلبات بی‌نتیجه خواهد بود. در اصلاحات دراز مدت، قانون انتخابات و

قانون تشکیل، وظایف و صلاحیت‌های کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی نیاز به بازنگری و اصلاح دارد. کمیسیون مستقل انتخابات مواردی را که نیاز به اصلاح دارد مورد بررسی قرار داده و در زمان خود مطابق قانون جهت اصلاحات به مجلس ارائه خواهد نمود. همچنان قانون اساسی کشور نیز نیازه‌ها را تعدیل به ارتباط انتخابات دارد.

درذیل از چند مورد عمده از تعدیلات پیشنهادی ذکر بعمل می‌آید:

○ **تناقض در مورد زمان ارائه اعتراضات:** در ماده ۶۳ برای ارائه اعتراضات ۴۸ ساعت و در ماده ۴۶ الی دوهفته وقت تعیین گردیده است، این تناقضات شفافیت پروسه انتخابات را متاثر ساخته بود و در انتخابات آینده باید حل گردد.

○ **سقف مصارفات کمپاین کاندیدان:** با تجارب آموخته شده از جریان کمپاین کاندیدان ریاست جمهوری انتخابات قبلی سقف تعیین شده که مبلغ ۱۰ میلیون افغانی است، کافی نمیباشد، با در نظر داشت اینکه برای انتخابات ریاست جمهوری همه کشور یک حوزه انتخاباتی است بناً تدویرگردهمایی‌ها، تهیه مواد چاپی تبلیغاتی و اعلانات تلویزیونی و رادیوی آنها به سطح تمام ولایات و ولسوالی‌ها صورت می‌گیرد بناً سقف تعیین شده باید بلند برده شود.

○ **بلند بردن سطح مشارکت زنان در انتخابات:** با در نظر داشت مشکلات موجود در کشور هنوز هم شرایط مناسب برای بلند بردن سطح مشارکت زنان در پروسه‌های سیاسی از جمله نمایندگی آنها در نهادهای انتخابی وجود ندارد بناً تعدیلات ذیل در قوانین انتخاباتی میتواند برای بلند بردن سطح مشارکت آنها کمک نماید:

○ برای زنان در شوراهای ولسوالی سهمیه مناسب در نظر گرفته شود. تجارب انتخابات قبلی ولسی جرگه و شوراهای ولایتی نشان میدهد که در عدم موجودیت سهمیه برای زنان، تعداد کافی زنان در نهادهای انتخابی راه پیدا نموده نمیتوانند، چنانچه در انتخابات شورای ولایتی سال ۲۰۱۴ از ۹۶ کرسی اختصاص داده شده ۹۷ تن توانستند کرسی‌ها را اشغال نمایند.

○ **وضع شرایط تحصیلی (فراغت ازصنف دوازدهم) برای کاندیدان شوراهای ولایتی وولسوالی:** با درنظرداشت اینکه درچند دهه اخیر زمینه تکمیل تحصیلات برای زنان کترمساعد بوده است بنأ احتمال اینکه تعداد کافی زنان تحصیل کرده درسطح ولسوالی ها دریافت گردند کمتر است ، دراین مورد شرایط تحصیلی کمتری برای زنان درنظرگرفته شود.

○ وجه تضمین پولی به عنوان یک عامل بازدارنده عمده برای کاندید شدن زنان درتمام پست های انتخابات تلقی میگردد، بنأ زنان ازپرداخت وجه تضمین معاف گردیده ویا درآن تقلیل بعمل آید.

فعالیت های اصلاحی برای انتخابات ولسی جرگه و شورای ولسوالی ها

خطر احتمالی	نهاد مسئول بودیجه	زمان	نتایج متوقعه	فعالیت	هدف
استخدام کارمندان با تاخیر صورت میگیرد	کمیسیون (نهادهای همکار: کمیسیون اصلاحات اداری و نهاد های ذیصلاح)	1 اسد 1394 الی دو هفته قبل از انتخابات	<ul style="list-style-type: none"> کاهش مصارفات بلند رفتن سطح اعتماد مردم 	<p>منابع بشری</p> <ul style="list-style-type: none"> تکمیل نمودن بسترهای خالی خدمات ملکی تجدید طرز العمل استخدام کارمندان موقت تقویت نظارت از استخدام توسط ناظرین ومشاهدین 	برگزاری انتخابات شفاف ومعیاری
سرحدهات ولسوالی ها واضح نیست	کمیسیون انتخابات (وزارت معارف ، حج و اوقاف ، شوراهاى انكشافى قریه جات)	اسد -عقرب 1394	<ul style="list-style-type: none"> بکسان همه خدمات برای شهر وندان کاهش مصارفات از طریق ارزیابی خدمات ترانسپورتی وحذف مراکز اضافی 	<p>ارزیابی مجدد مراکز رایدهی</p> <ul style="list-style-type: none"> طرح پلان ارزیابی مجدد مراکز رایدهی تهیه مواد مورد ضرورت استخدام 820 تن کارمند آموزش کارمندان تطبيق عملی روند ارزیابی جمع آوری وطی مراحل معلومات 	تامین اصل عمومیت انتخابات
تعداد مراکز به نسبت عدم اطلاعات درست،دقیق تعیین نمیکردد.	کمیسیون انتخابات (نهاد های همکار: وزارت داخله،	میزان - حوت 1394	<ul style="list-style-type: none"> کاهش تقلبات وبلند رفتن سطح اعتماد مردم درمورد انتخابات کاهش مصارفات انتخابات 	<p>تهیه لست رایدهندگان</p> <ul style="list-style-type: none"> نهایی ساختن پلان عملیاتی و طرز العمل ها تهیه مواد مورد ضرورت استخدام حدود 54000 کارمند آموزش کارمندان 	برگزاری انتخابات شفاف ومعیاری
امنیت مراکز ثبت نام در بعضی ولایات	کمیسیون انتخابات (نهاد های همکار: وزارت داخله،	میزان - حوت 1394	<ul style="list-style-type: none"> کاهش تقلبات وبلند رفتن سطح اعتماد مردم درمورد انتخابات کاهش مصارفات انتخابات 	<p>تهیه لست رایدهندگان</p> <ul style="list-style-type: none"> نهایی ساختن پلان عملیاتی و طرز العمل ها تهیه مواد مورد ضرورت استخدام حدود 54000 کارمند آموزش کارمندان 	برگزاری انتخابات شفاف ومعیاری

خطر احتمالی	بودجه	نهاد مسئول	زمان	نتایج متوقعه	فعالیت	هدف
تأمین نمیگردد. سطح مشارکت مردم پایین است		معارف، صحت عامه، حج و اوقاف)			<ul style="list-style-type: none"> • تطبیق برنامه های آگاهی عامه • تطبیق عملی ثبت نام رای دهندگان • جمع آوری و درج معلومات در بانک معلوماتی 	
استخدام کارمندان با تاخیر صورت ت میگیرد و در زمان عملیاتی انتخاباتی فرصت برای تطبیق برنامه ها نیست	464,531\$	کمیسیون	دوامدار	<ul style="list-style-type: none"> • بهبود در روندهای انتخاباتی با اجراءات مسلکی کارمندان • کاهش مصارفات انتخابات 	<p>ارتقای ظرفیت کارمندان</p> <ul style="list-style-type: none"> • ارزیابی نیازمندی های آموزشی کارمندان • طرح برنامه های آموزشی • تطبیق برنامه های آموزشی در داخل ویا خارج از کشور • طرح انتقال موثر تجارب همکاران بین المللی به کارمندان کمیسیون • بهبود ظرفیت سازمانی • تجدید پالیسی ها برای بهبود ارتباطات داخلی کمیسیون • بهبود در مدیریت معلومات • اعمار زیر بناها 	برگزاری انتخابات شفاف و معیاری
عدم دسترسی به انترنت . تغییر در تعداد مراکز ومحلات بعد از ثبت مواد		کمیسیون	دوامدار	<ul style="list-style-type: none"> • تسریع روند تامین و شفافیت • تسهیل روند ثبت نام کاندیدان و ناظرین و مشاهدین • جلوگیری از سوء استفاده مواد 	<p>استخدام کارمندان</p> <ul style="list-style-type: none"> • طرح بانک معلوماتی و استفاده از آن برای شارت لیست نمودن ناظمین ساحوی و مبلغین آگاهی عامه برای روند ثبت نام رای دهندگان و انتخابات • شامل ساختن افراد شامل لیست سیاه در بانک معلوماتی به منظور جلوگیری از استخدام آنها <p>ثبت نام کاندیدان</p>	بهبود در مدیریت با استفاده از تکنالوژی ی

خطر احتمالی	بودجه	نهاد مسئول	زمان	نتایج متوقعه	فعالیت	هدف
برای آمادگی وقت کافی نیست		کمیسیون	دوامدار	<ul style="list-style-type: none"> بلند بردن سطح اعتماد مردم تقویت مدیریت جمع بندی نتایج 	<ul style="list-style-type: none"> طرح بانک معلوماتی برای ثبت نام کاندیدان انتخابات ولسی جرگه و شوراهای ولسوالی ها به شکل آنلاین ثبت نام ناظرین مشاهدین طرح بانک معلوماتی برای ثبت نام ناظرین و مشاهدین به شکل آنلاین ردیابی مواد انتخاباتی تجدید بانک معلوماتی ردیابی مواد انتخاباتی با استفاده از دروسهای آموخته شده از انتخاباتی قبلی 	برگزاری انتخابات شفاف و معیاری
					<ul style="list-style-type: none"> بهبود در طرز العمل های انتخاباتی ساده ساختن فورمه نتایج نگهداری یک کاپی فورمه نتایج در دفتر ولایتی (در صورت امکان تخنیک) بهبود در کیفیت مهر و لاکهای صندوقها از طریق تجدید مشخصات و کنترل دقیق کیفیت قبل از تهیه آنها. تجدید در طرح و استفاده از زورنال محل و انتقال آن همراه با فورمه های نتایج به مرکز ملی نتایج غرض آگاهی از بیبظمی های انتخاباتی در محلات ریدهی. تجدید اصول رفتار کارمندان انتخاباتی با استفاده از دروسهای آموخته شده از انتخابات قبلی تجدید نظر در وظایف ناظرین ساحوی و مدیران مراکز بازنگری معیارات برای پذیرش فورمه های نتایج و روند های تقفیش 	

خطر احتمالی	بودجه	نهاد مسئول	زمان	نتایج متوقعه	فعالیات	هدف
<p>نهادهای ذیدخل در روند همکاری نمی نمایند</p> <p>دفاآر ولایتی کمیسیون شکایات به نسبت عدم موجودیت منابع ایجاد نمیگردد</p>		<p>کمیسیون نهادهای ذیدخل و</p>	دومدار	<ul style="list-style-type: none"> بلند بردن مشارکت و هماهنگی نهادهای ذیدخل در روند های انتخابات تشریک مساعی نهادهای انتخاباتی برای کاهش مصارفات 	<p>گردهم آیی های مشترک</p> <ul style="list-style-type: none"> دخیل ساختن نهادهای ذیدخل در تمامی بحث های انتخاباتی تدویر جلسات مشترک با نهادهای ذیدخل امضای تفاهمنامه امضای تفاهمنامه بین کمیسیون و نهادهای داخلی و خارجی به منظور وضاحت نقش ها و مسولیت های طرفین در روندهای انتخاباتی <p>هماهنگی با کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی</p> <ul style="list-style-type: none"> ایجاد دفاآر ولایتی جداگانه برای کمیسیون شکایات تدویر جلسات منظم با سطح رهبری کمیسیون شکایات عرض هماهنگی و همکاری بیشتر طرح یک میکانیزم مشترک برای کاهش مصارفات انتخابات از طریق تدویر جلسات مشترک با نهادهای ذخیل ، برنامه های ارتقای ظرفیت ، فعالیت های آگاهی عامه و همکاری بین المللی مشترک. 	<p>تقویت مالکیت خودی در انتخابات</p>
<p>نهادهای ذیدخل در روند همکاری نمی نمایند</p>		<p>کمیسیون با همکاری نهادهای ذیدخل</p>	<p>اسد آلی ختم روند انتخابات</p>	<ul style="list-style-type: none"> بهبود وکنترول انتخابات بهبود در اجرای مسولیت ها 	<p>تقویت واحد نظارت و ارزیابی</p> <ul style="list-style-type: none"> تجدید لایحه وظایف و ساختار تشکیلاتی طرح طرز العمل نظارت و ارزیابی 	<p>برگزاری انتخابات شفاف و معیاری</p>

خطر احتمالی	بودجه	نهاد مسئول	زمان	نتایج متوقعه	فعالیت	هدف
نفوذ حکومت در روند انتخابات موجود است کمیسیون بالای کارمندان کنترل کمتر دارد						
به سبب مشکلات امنیتی و کلثوری سطح مشارکت زنان پائین است واجد شرایط استخدام درست های دایمی کمتر هستند		کمیسیون (کمیسیون اصلاحات اداری و نهادهای دخیل)	دوامدار	<ul style="list-style-type: none"> بلند رفتن شفافیت و مشروعیت روند سطح شعور سیاسی زنان 	<p>بلند بردن سطح مشارکت زنان در انتخابات</p> <ul style="list-style-type: none"> بهبود هماهنگی با نهادهای حکومتی و غیرحکومتی برای دریافت زنان بحدیث کارمند ، کاندید و بلند بردن سطح آگاهی زنان بازنگری پالیسی های کمیسیون غرض حصول اطمینان از سهم شدن زنان در روند بهبود در استراتژی جندر استخدام بیشتر زنان در تشکیل دایمی کمیسیون 	تأمین اصل عمومیت انتخابات
مجموع مصارفات \$31,464,531						

فعالیت های عملیاتی انتخابات ولسواری و شورای ولسوالیها

بودیجه	چارچوب زمانی	نهاد مسئول	فعالیت های برنامه ریزی شده	فعالیت عمده
	اسد - سنبله 1394	کمیسیون	<ul style="list-style-type: none"> مشخص ساختن روند ، مسولیت ها ، سیستم های کاری ، منابع موجود و منابع مورد ضرورت نهایی ساختن چارچوب برای رایدی ، شمارش و جمع بندی نتایج نهایی ساختن ساختارهای مراکز ومحلات رایدی طرح تقسیم اوقات زمانی مفصل فعالیت های انتخاباتی 	ترتیب پلان عملیاتی
	اسد 1394-سنبله 1395	کمیسیون ونهادهای امنیتی	<ul style="list-style-type: none"> طرح پلان امنیتی کمیسیون برای مشخص ساختن حمایت ارگان های امنیتی در جریان روند انتخابات تامین ارتباطات با نیروهای امنیتی غرض حصول اطمینان ازتدابیر امنیتی در مراحل مختلف روند انتخاباتی طرح طرزاعمال ورهنمود مشخص در مورد نقش نیروهای امنیتی تدویر برنامه های آموزشی برای مسولین آموزش نیروهای امنیتی طرح اصول رفتار برای نیروهای امنیتی 	پلان امنیتی
	عقرب - قوس 1394	کمیسیون	<ul style="list-style-type: none"> بازنگری استراتژی کاهش تقلب ایجاد یک دفتر شفافیت 	ترتیب پلان کاهش تقلبات
\$70,500	11 حمل - 10 سرطان 1395	کمیسیون	<ul style="list-style-type: none"> طرح پلان ثبت نام کاندیدان تدارک وتوزیع مواد ثبت نام آموزش کارمندان تطبيق روند ثبت نام کاندیدان بررسی وطی مراحل اسناد کاندیدان 	ثبت نام کاندیدان

بودیجه	چارچوب زمانی	نهاد مسئول	فعالیت های برنامه ریزی شده	فعالیت عمده
	در جریان روند	کمیسیون	<ul style="list-style-type: none"> طرح طرز العمل نامزدی کاندیدان طرح طرز العمل رایدهی طرح طرز العمل شمارش طرح طرز العمل جمع بندی نتایج طرح طرز العمل ردیابی مواد انتخاباتی دیزاین نمودن فورمه های کاندیدان ، رایدهی ، شمارش و جمع بندی نتایج 	طرح طرز العمل ها و فورمه ها
\$18,006,622	سنبله 1394 – سنبله 1395	کمیسیون (وزارت مالیه ، نهادهای تمویل کننده بین المللی)	<ul style="list-style-type: none"> مشخص ساختن منابع مورد ضرورت و مشخصات آنها چاپ طرز العمل ها ، فورمه ها و مواد آموزشی دیزاین و چاپ اوراق رای تدارک مواد آموزشی تدارک مواد آگاهی عامه تدارک مواد رایدهی و شمارش تدارک تمامی مواد خدماتی به شمول ارتباطات 	تهیه و تدارک مواد انتخاباتی
\$24,013,000	دوامدار	کمیسیون و نهادهای امنیتی	<ul style="list-style-type: none"> تنظیم گدام های دفتر مرکزی و ولایات برای حفظ و نگهداشت مواد نهایی ساختن پلان انتقالات، ذخیره و برگشت مواد نهایی ساختن موقعیت مراکز و نیازمندی های آنها طرح پلان ارتباطات روز انتخابات بسته بندی صندوق های مواد آموزشی و مواد انتخاباتی انتقال مواد آموزشی به ولایات انتقال مواد انتخاباتی از ولایات به مراکز و محلات 	نهایی سازی تنظیمات
\$25,520,099	سنبله 1394 – سنبله 1395	کمیسیون	<ul style="list-style-type: none"> استخدام کارمندان کلیدی برای دفتر مرکزی و ولایات استخدام ناظمین ساحوی استخدام مبلغین آگاهی عامه استخدام کارمندان روز انتخابات <p>نوت : <u>در صورت استفاده از کارمندان دولت بحیث کارمندان روز انتخابات بودیجه ذکر شده کاهش میابد</u></p>	استخدام کارمندان

بودجه	چارچوب زمانی	نهاد مسئول	فعالیت های برنامه ریزی شده	فعالیت عمده
\$1,197,953	حمل - سنبله 1395	کمیسیون	<ul style="list-style-type: none"> طرح مواد آموزشی آموزش آموزگاران آموزش ناظمین ساحوی آموزش مبلغین آگاهی عامه آموزش کارمندان روز انتخابات 	آموزش کارمندان
\$16,624,580	جوزا- سنبله 1395	کمیسیون (نهادهای نپخل)	<ul style="list-style-type: none"> طرح مواد آگاهی دهی توزیع مواد آگاهی عامه تطبیق کمپین آگاهی عامه ایجاد مرکز معلومات 	تطبیق کمپین های آگاهی عامه
\$231,258	میزان 1395 - سنبله 1394	کمیسیون	<ul style="list-style-type: none"> توزیع اعتبارنامه برای ناظرین و مشاورین طرح رهنمودات ، اوراق معلوماتی و فورمه ها برای ناظرین و مشاورین تدویر جلسات هماهنگی و شریک ساختن معلومات با آنها 	اعتبار دهی ناظرین ، مشاورین و احزاب سیاسی و شریک ساختن معلومات
\$ 85,664,012				مجموع مصارف

خلاصه بودیجه اصلاحات تخبیکى انتخابات

شماره	توضیح	بودیجه
1	ارزیابى مراكز رایدهى	\$1,000,000
2	ثبت نام رایدهندگان	\$30,000,000
3	ارتقای ظرفیت	\$464,531
مجموع		\$31,464,531

خلاصه بودیجه عملیاتى انتخاباتى ولسى جرگه و شورای ولسوالیها

شماره	توضیح	بودیجه
1	ثبت نام کاندیدان	\$70,500
2	تهیه و نډارک مواد انتخاباتى	\$18,006,622
3	تنظیمات لورستیكى و انتقالات	\$24,013,000
4	کارمندان انتخابات	\$25,520,099
5	آموزش و ورکشاپ ها (کارمندان انتخابات، ناظرین و مشاهدین، آگاهی عامه)	\$1,197,953
6	تطبیق کمپاین های آگاهی عامه	\$16,624,580
7	اعتبار دهی ناظرین، مشاهدین، احزاب سیاسى و شریک ساختن معلومات	\$231,258
مجموع		\$85,664,012

\$117,128,543 (اصلاحات تخبیکى و عملیاتى انتخاباتى) مجموع